



Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року



* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у IV кварталі 2019 року свідчать, що респонденти позитивно оцінюють перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується незначне зниження інфляції. Девальваційні процеси посиляться.

У наступні 12 місяців керівники підприємств очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг:** баланс відповідей – 14.3% (у III кварталі 2019 року – 25.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%. Водночас респонденти підприємств сільського господарства не очікують змін (баланс відповідей – 0.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, яка очікує зростання цін до 7.5%, становить 44.8% (у попередньому опитуванні – 43.3%), у цілому по Україні – 53.8%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 89.3% респондентів (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс очікувань – 18.5% (у попередньому кварталі – 25.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 18.6%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 20.0%, у цілому по Україні – 23.5%, у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 8.3% (у III кварталі 2019 року – 35.7% та 18.2% відповідно);
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар нижчими темпами: баланс відповідей – 8.0% (у попередньому кварталі – 22.2%). Видатки на будівельні роботи, як і в попередньому кварталі, залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0%. У цілому по Україні очікується зростання інвестиційних видатків – 14.7% та 4.7% відповідно;
- **зростання кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 6.9% (у попередньому кварталі – 16.7%) (графік 4). Найвищі очікування в респондентів підприємств торгівлі (баланс відповідей – 25.0%), водночас керівники підприємств сільського господарства й енерго- та водопостачання прогнозують скорочення кількості працівників (баланс відповідей – «мінус» 20.0%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 1.6%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 85.7% і 55.6% відповідно (у попередньому кварталі – 93.3% і 62.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 89.3% та 75.9% відповідно (у III кварталі 2019 року – 72.4% та 66.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Основним фактором, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, залишаються занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

Зросли очікування щодо збільшення потреб підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (42.9% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів (графік 10).

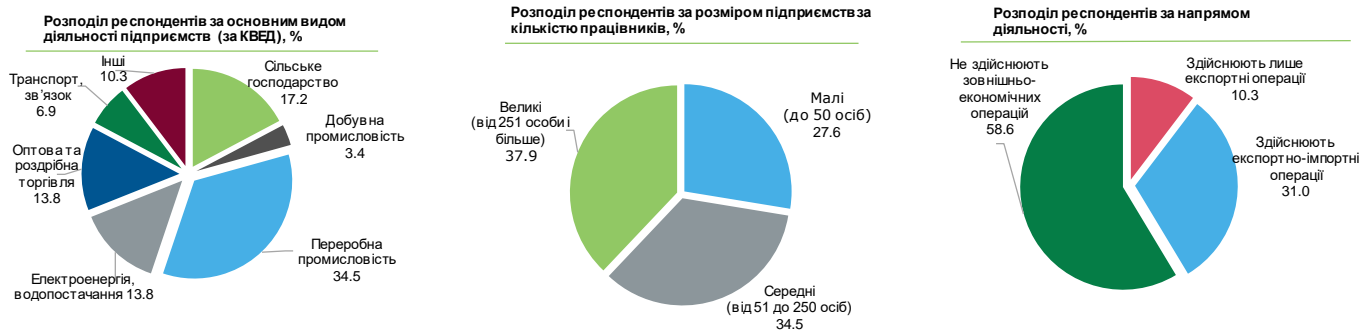
96.4% респондентів області, як і в цілому по Україні, зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках**.

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

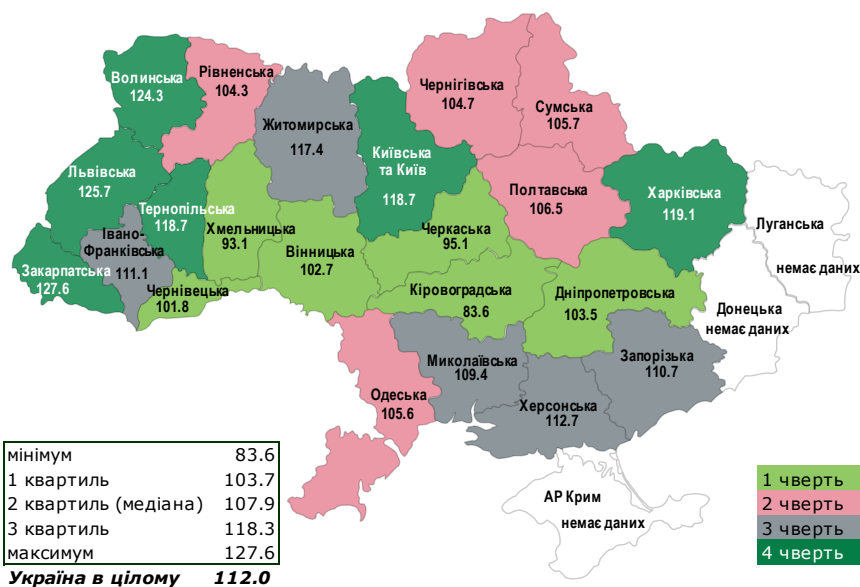
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 17.2% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 20.0%), у цілому по Україні оцінки позитивні – 6.1%. Найнижчий баланс відповідей у респондентів підприємств сільського господарства («мінус» 40.0%);
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 11.8%);
- **ресурси виробничих потужностей зменшилися.** Підприємства області не спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – «мінус» 21.4% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}



- період проведення – 04 листопада – 02 грудня 2019 року;
- опитано всього – 29 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання та торгівля.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %



*квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;

**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	6.5	13.3	25.9	25.0	18.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	18.8	26.7	27.6	35.7	20.0
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	19.2	17.9	0.0	0.0	0.0
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	15.4	28.6	36.0	22.2	8.0
кількості працівників	6.7	16.1	7.1	16.7	6.9

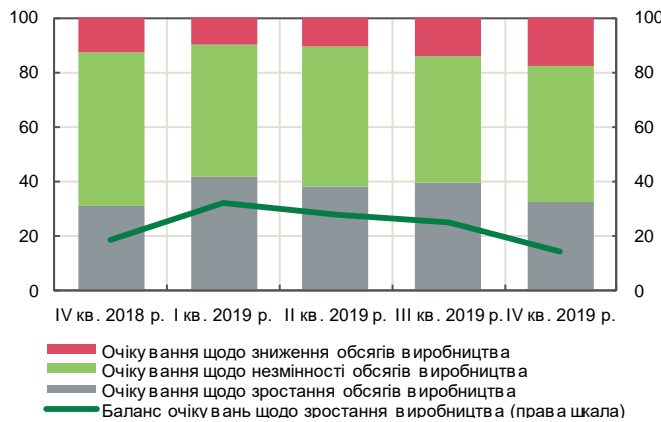
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей



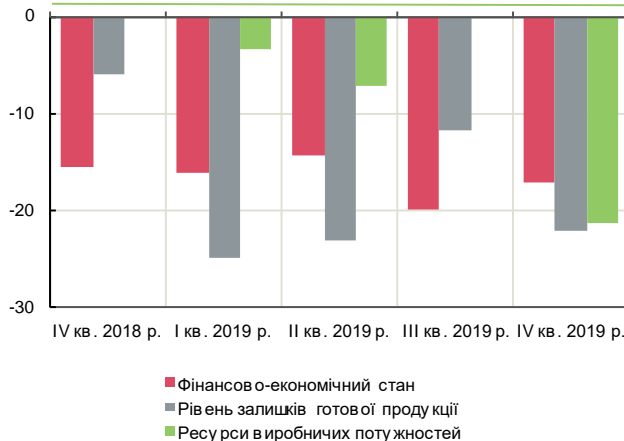
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей



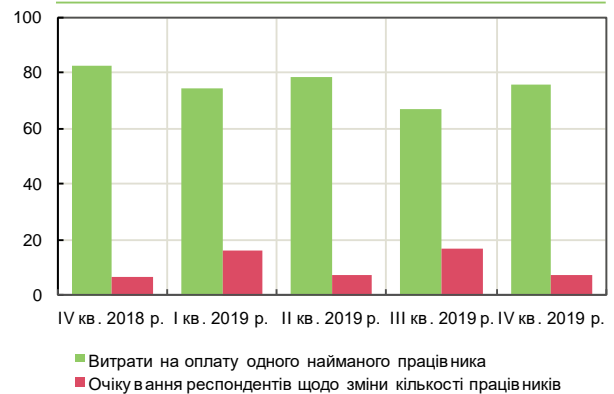
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей



Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей



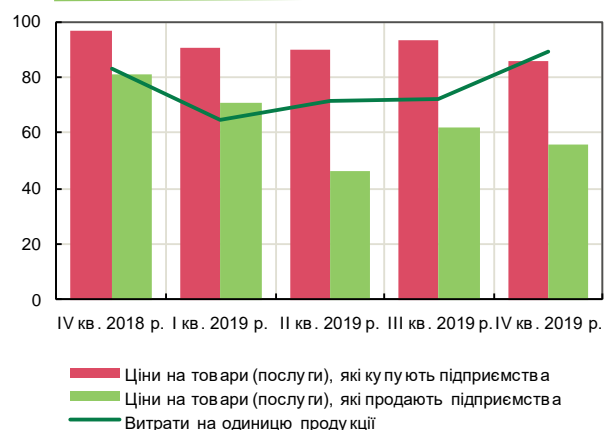
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей



Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей



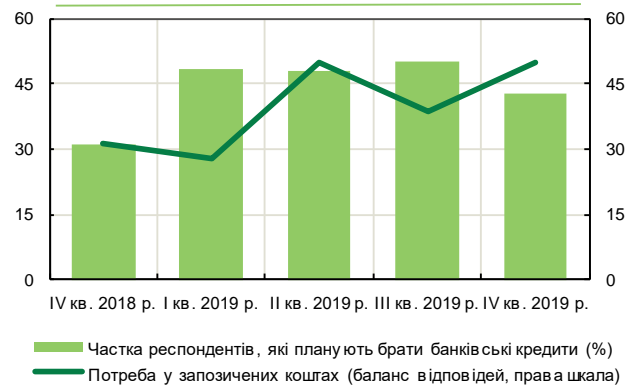
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



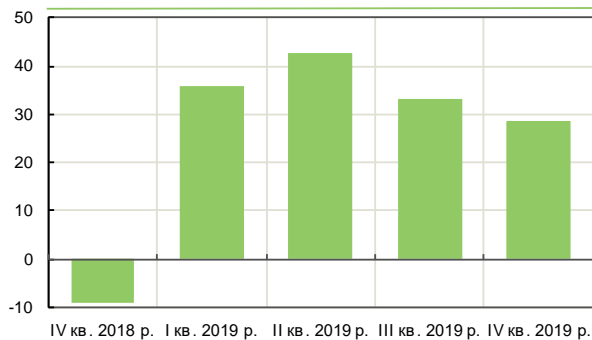
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*



*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей



Додаток

Основні показники соціально-економічного розвитку Запорізької області в 2014 – 2019 рр.

в відсотках до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.													
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад			
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	100.4	94.7	99.7	103.1	101.9 ²
2	Індекс промислової продукції	96.8	95.3	96.9	106.2	103.6	94.1	96.6	95.9	96.9	96.8	95.6	95.6	95.7	95.8	96.4	95.9
3	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	101.6	100.6	95.8	103.5	104.8	99.1	96.4	99.9	103.2	100.3	99.7	100.0	100.6	101.0	101.3	101.3
4	Переробна промисловість	94.8	93.4	100.6	105.2	102.8	93.1	97.8	96.7	97.4	97.6	95.6	95.5	95.3	94.9	95.2	94.3
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	101.8	94.8	101.4	99.2	97.5	98.6	97.0	98.5	96.2	94.6	95.4	96.3	95.8	95.8	95.7	96.4
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	68.2	116.1	96.1	113.1	114.3	96.8	96.4	122.9	108.5	103.2	96.8	99.8	95.9	96.8	96.8	92.4
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	99.4	89.4	97.2	94.9	110.8	93.8	91.3	95.3	97.2	97.6	97.2	96.7	96.5	93.7	93.0	92.8
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	92.5	71.5	105.4	106.9	97.6	94.0	92.1	94.1	94.8	97.0	96.7	96.2	96.7	98.1	98.8	96.7
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	93.1	95.0	92.5	135.5	103.5	89.5	90.9	91.3	94.1	95.9	93.7	93.8	94.7	95.1	95.6	96.5
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	95.2	95.0	109.6	111.0	89.4	73.4	91.3	94.7	96.8	98.1	98.7	98.6	97.5	99.1	100.0	99.5
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	98.0	98.1	99.5	106.1	103.9	95.7	95.3	95.8	96.8	97.6	95.9	95.3	95.7	96.6	97.0	96.7
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	91.2	93.4	98.9	107.6	105.4	85.1	103.8	100.8	102.6	102.0	97.8	96.8	95.5	93.4	93.5	91.6
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	101.6	99.1	86.4	110.9	103.5	94.8	93.3	92.2	93.0	93.2	94.1	94.1	94.9	96.5	98.1	98.7
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	96.6	109.3	98.7	96.7	85.6	93.8	94.2	94.5	94.1	93.5	130.9	126.1	120.1	127.2	123.9	122.6
15	Індекс будівельної продукції	79.5	97.6	98.8	132.7	120.8	94.8	114.0	99.0	85.9	106.9	102.0	108.2	100.0	101.8	94.1	94.8
16	Вантажоборот	102.9	108.1	110.0	108.3	105.2	100.2	99.6	99.0	101.6	103.1	102.0	100.4	99.8	101.0	102.1	101.7
17	Пасажироборот	71.0	82.1	107.5	110.4	111.2	103.4	105.3	105.8	109.0	108.4	103.5	107.1	108.8	109.8	110.4	109.8
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	98.0	79.3	105.5	105.9	105.0	104.8	105.2	105.5	106.3	108.6	110.1	110.3	109.8	109.8	109.7	110.0
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-9113.7	-2761.5	13739.1	20939.6	12849.6
20	Індекс капітальних інвестицій	89.8	84.9	131.3	147.4	88.0	90.7	95.6	103.3
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	125.7	142.1	112.3	114.1	109.2	101.4	101.5	102.5	104.0	104.4	103.7	103.4	103.0	103.6	103.8	103.5
22	Реальні наявні доходи	94.1	80.4	104.6	107.9	112.0 ²
23	Індекс реальної зарплатної плати	96.6	80.8	107.3	116.8	114.8	114.6	113.7	114.6	113.6	112.7	112.3	112.2	111.9	111.7	111.6	111.6
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	86	185	46	26	26	14	11	6	6	5	6	4	4	4	5	8

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.